

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnicijemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrtileta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrtileta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 30. maja 1866. ~

Gospodarske stvari.

Se nekaj o tkavskih ščetih.

Podružnica kmetijske družbe štajarske v Vojsberg-u je, kakor „Wochenbl.“ njen pripoveduje, imela sejo 3. dne t. m., v kateri je predsednik dr. Hafner o ščetih to-le pripovedoval:

Trgovec Süß v Gradcu je bil prvi, ki je pred 40 leti pridelovanje tkavskih ščetih (Weberkarden) na Štajarskem vpeljal, in sicer v podružnici vojsberški. Trije kmetje so bili prvi, ki so začeli, da so pridelali 300 tacih ščetih. Süß je kupil njihov pridelek in pričel kupčijo na Česko, Moravsko itd. On in naslednik njegov, trgovec Roč v Gradcu, sta vsako leto naročila pravega francozkega semena in ga dajala zastonj, kdor ga je hotel sejati; podučevala sta tudi kmete, kako naj izrežajo ščeti; kdor jih je največ pridelal, je prejel darilo za to, počastili so ga z imenom „ščetiškega kralja“, pridelovavcem ščetih sta napravljala plese, „ščetiške plese“ imenovane itd. To spodbujevanje je naredilo, da je zdaj že okoli 300 gospodarjev, ki se pečajo s pridelovanjem tkavskih ščetih in da so lani pridelali okoli 15 milijonov tacih glav, ktere pokuplja Roč 1000 po 1 do 3 gld. Po tej kupčiji dohaja zdaj okoli 30.000 gold. tujega denarja v to podružnico.

Ščeti je zadovoljna z najslabejšim pešeno-ilo-ničnim svetom; slabi, majhni in stari ljudje, ki že skor niso za nobeno drugo rabo, so dobri za to delo, ktero se sicer, posebno pri žetvi, mora na tanko opravljati. Stroškov ne prizadene ta pridelek veliko, dohodki pa so lepi; na oralu se od 2 do 3sto tisoč glav pridelata, tedaj 200 do 400 gld. brez všteti stroškov; blagó se lahko prodá. Najbolj se pridelovanje ščetih more priporočati posestnikom, ki nimajo velikih zemljišč. Gospod Roč je pri vseh razstavah za ščeti dobil svetinjo.

Po vsem tem priporoča gosp. dr. Hafner, naj bi se izdala knjižica s podukom, kako pridelovati ščeti; vsako leto naj se podružnicam zastonj ali dober kup daje francozkega semena, ki ni drago; kdor največ in najboljših ščetih pridelata, naj dobi premijo; ako bi g. Roč ne hotel več ščetih kupovati, naj se pozvé kak drug nakupovavec.

Svèt vinorejcem. *)

Bilo je misliti, da bo letos vsega v velikanski obilnosti, sadja, rži in posebno vina. Al kakor se nekterim ljudem mešajo zapopadki o pravicah in resnicah, tako se je vreme mešalo in spremenjevalo o času cvetja sadunosnega drevja in rži, da bo teh pridelkov le pičle srednje mere; zakaj ravno takrat so krivi vetrovi in dež veselo upanje kmetovavcu podirali.

*) Ta svèt utegne tudi Vam gosp. Fr. Š. ugoden biti.

Vr.

Ostri veter je 14 dni tako bril in snežne megle predirjeval, da je po planinah in gorah vse pobeljeno in še celó po prijaznih nadopolnih goricah z dežjem in babjo kašo ter s snežnimi cunjami za kratek čas delavce zimsko oblečene vznemirjal, dokler se ni 23. maja zvečer razjasnilo in vse zmrznjeno in otrpnjeno drugi dan v nižavah pokončalo. Koruza, korun, fižol in še druge rastline se morajo z nova saditi in sejati.

Da tudi nižjim vinogradom hudi mraz ni prizanesel, se samo ob sebi razume. Le rivček, traminec, žlahna mušica in nektare druge trte so se ubranile pogina, in to sopet trdi resnico, da naj se taka trtna plemenena sadijo. Zatorej se svetuje vinorejcem sledeče: Kavrnik je letos toliko nastavljenih bilo, da še ne pomnim tolikega števila, in tudi mladike sem videl nektare čez dva čevlja že visoke vkljub vsej oviri. Kjer je mladika zdrava do zgornjega grozdica, vršič pa zmrznjen, poparjen, osmojen, suh, ondi naj se ta odreže do enega ali dveh listov nad grozdičem, in če pa niže do zdrave mladice in spodnjega grozdica, ako je zgornji povnil in se osušil, da more pri zgornjih listih sopet novih mladice pograti; spodnje „zaležnice“, to je, postranske izrastlike naj se pa ob svojem času odščipnejo a ne odtrgajo, da se še nježno skrito oko ne rani, iz katerega bo prihodnje leto rodovitna mladika rastla: tako bo grozdje večje in les še dozorel.

Na trtah, katerih mladice nimajo kavrnika, in so tudi osmojene, bodisi da so že dolge, naj se dve do tri obrežejo do dveh ali treh spodnjih listov, ktere so najčvrsteje in najmočnejše, ostale se pa omulijo. Mladice, ki so na novo pognale, še utegnejo celó grozdice nastaviti in dozoreti (kakor sem se v ljutomerskih goricah prepričal 1861. leta po hudem orkanu tadašnjem), ako bo skozi leto primerno vreme, jesen topla in lepa. Zdrav in zrel reznik in še bik se pa vsikak pridobi, ker še ni prepozno.

Da bi zmrznjeni vršiči morali sami od sebe odpadati, tega naj se ne čaka; to bi trto v dalnjem razvijanju dolgo zadrževalo in večkratne pletve vzrokovalo. *)

Pri Negovi 25. maja 1866.

Frančišek Jančar, kaplan.

O svilorejnih zadevah.

Že pred nekimi leti se je v južnih Tirolih v Tridentu ustanovila družba iz mestjanov, duhovnov in uradnikov, ktera brez vsega lastnega dobička skrbi za nakupovanje zdravih svilnih (židnih) jajčič. C. k. ministerstvo za kupčijstvo in gospodarstvo priporoča to družbo kmetijskim družbam, naj one nabirajo

*) Odlomek iz rokopisa „Mladi vincar vinorejcem v poduk“ za drugi pomnoženi natis slavnemu odboru družbe sv. Mohora že izroččenega.